

PRÁVNÍ ROZHLEDY

Redakční rada

JUDr. Petr Bohata
 Prof. JUDr. Dušan Hendrych
 Prof. JUDr. Vladimír Kratochvíl
 JUDr. Tomáš Linhart
 JUDr. Jindřiška Munková
 Doc. JUDr. Stanislav Plíva
 Prof. JUDr. Pavel Šámal
 JUDr. Ivana Štenglová
 Prof. JUDr. Jiří Švestka
 Prof. JUDr. Helena Válková
 Prof. Dr. Rainer Arnold

Z obsahu

- Z. Králíčková
Pěstounská péče: mýty versus ústavně konformní interpretace a aplikace zákona s úvahami de lege ferenda str. 309
- L. Jemelka
K problematice opatrovnictví ve správním řízení str. 316
- M. Filípek
(Zatím) poslední novela exekučního řádu str. 322
- J. Spáčil
Odstoupení od smlouvy a vlastnické právo třetí osoby: opět polojasno? str. 329
- M. Bílý
Nad rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o e-mailovém podání str. 336
- Vrchní soud v Praze
Uveřejnění oznámení o svolání valné hromady akciové společnosti s akciemi na majitele a jeho přípustná elektronická forma str. 342
- SRN: Zemský soud Frankfurt nad Mohanem
Nenastoupení letu nepředstavuje odstoupení od cestovní smlouvy str. 344

Z odůvodnění: Soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala, aby soud určil, že je oprávněna disponovat s vkladem na účtu v rozsudku uvedeném. Zjistil, že účastníci řízení jsou manželé, jejich společné jmění manželů (SJM) nezaniklo a nebylo ani zúženo, avšak dispoziční oprávnění ke shora uvedenému účtu má pouze žalovaný. Toto oprávnění je obsahem vztahu mezi žalovaným a peněžním ústavem a další osoba není oprávněna účtem disponovat, bez ohledu na to, zda na účtu jsou prostředky ze společného jmění. Žaloba nemá oporu v hmotném právu, a proto soud žalobkyni nevedl k odstranění vady petitu, který obsahuje jednak prvky žaloby na určení, jednak žaloby na plnění.

Odvolací soud k odvolání žalobkyně rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobkyně dovolání. Předně připomíná, že na předmětném účtu se nacházejí prostředky patřící do SJM, kromě jiného i peníze z prodeje společných nemovitostí. Jak rozhodnutí odvolacího soudu, tak soudu prvního stupně je založeno na zcela nesprávném právním posouzení a interpretaci způsobu výkonu vlastnického práva. Dovolatelka nesouhlasí s názorem, že žaloba nemá oporu v hmotném právu a odkazuje na § 123, § 124 a § 145 odst. 1 ObčZ. Připomíná, že se podanou žalobou domáhala, aby bylo deklarováno, že je oprávněna disponovat s uvedenými prostředky, což je jediný způsob, jak může dosáhnout ochrany svého vlastnického práva. Soud nemůže odmítnout o věci rozhodnout s odůvodněním, že věc není upravena občanským zákoníkem, a že se tedy může domáhat svého práva toliko namítnutím neplatnosti již učiněného právního úkonu, kterým žalovaný s majetkem v SJM nakládá bez jejího souhlasu. Postup, který soud zvolil, je v demokratickém a právním státě nepřijatelný, neboť jde o odmítnutí spravedlnosti (*denegatio iustitiae*). Pokud jí soud prvního stupně nevedl k odstranění vad petitu žaloby, porušil povinnost uvedenou v § 43 odst. 1 OSŘ. Dalším důvodem zrušení rozsudku soudu prvního stupně odvolacím soudem a vrácení věci k dalšímu řízení by měla být i skutečnost, že rozsudek soudu prvního stupně postrádá skutková zjištění a je ve smyslu § 157 odst. 2 OSŘ nepřezkoumatelný. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil jak rozsudek odvolacího soudu, tak rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud zjistil, že dovolání není důvodné. Z napadeného rozsudku činí zásadní rozhodnutí otázka, zda v soudním řízení lze přiznat manželovi dispoziční právo s účtem u peněžního ústavu, jehož majitelem je druhý manžel, jsou-li na účet vloženy peněžní prostředky patřící do SJM. Tato otázka dosud není v judikatuře dovolacího soudu řešena; soudy v nalézacím řízení ji však posoudily správně.

Smlouvou o běžném účtu se zavazuje banka zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele, přijímat na zřízený účet vklady a platby a uskutečňovat z něho výplaty a platby (§ 708 odst. 1 ObchZ). S peněžními prostředky na účtu jsou oprávněny nakládat jen osoby uvedené v podpisových vzorech předaných majitelem účtu bance, jiné osoby pouze za podmínek stanovených ve smlouvě o běžném účtu. Podpisové vzory musejí mít náležitosti plné moci. Banka je oprávněna nakládat s peněžními prostředky na účtu, stanoví-li tak zákon nebo smlouva o běžném účtu (§ 710 odst. 2 ObchZ).

Majetek, který tvoří SJM, užívají a udržují oba manželé společně (§ 145 odst. 1 ObčZ).

Z citovaných ustanovení obchodního zákoníku se nepochybně podává, že peněžními prostředky na účtu u peněžního ústavu mohou nakládat jen osoby uvedené v podpisových vzorech předaných majitelem účtu bance; jiné osoby tak mohou činit pouze za podmínek stanovených ve smlouvě o běžném účtu. Pouhá skutečnost, že na účtu u peněžního ústavu jsou uloženy i prostředky v SJM, neopravňuje manžela majitele účtu k nakládání s prostředky na tomto účtu.

Stejný názor je zastáván i v odborné literatuře: „Ze skutečnosti, že majetek nabytý za trvání manželství je součástí společného jmění (§ 144), nemůže druhý manžel, který není majitelem účtu, ve vztahu k bance nic dovozovat. Obecné ustanovení občanského zákoníku tak vychází naprázdno, protože je eliminováno zvláštními bankovními předpisy“ (*Dvořák, J. Majetkové společenství manželů*. Praha: ASPI, 2004, s. 153). Lze též podotknout, že i v případě, že by právní názor dovolatelky byl správný, nemohl by rozsudek vázat peněžní ústav, který nebyl účastníkem řízení.

Dovolací soud se neztotožňuje s tvrzením dovolatelky, že v dané věci jí bylo odepřeno právo na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (tzv. *denegatio iustitiae*). Soud se totiž jejím případem neodmítl zabývat, avšak žalobu zamítl, neboť uplatněný nárok nemá oporu v hmotném právu. Není odepřením spravedlnosti a porušením práva na spravedlivý proces, zamítne-li soud žalobu proto, že uplatněný nárok nemá oporu v hmotném právu. Soudy pak nejsou podle konstantní judikatury povinny ani oprávněny poučovat účastníka o tom, jaký hmotněprávní nárok by mohl ve věci uplatnit; proto nebyly ani povinny dovolatelku poučit, jaký postup umožňuje hmotné právo v případě neshod o hospodaření se společným majetkem, přičemž uložení peněz na účet u peněžního ústavu takovým hospodařením (správou) je (viz též citovanou publikaci *J. Dvořáka*, zejména s. 150 a násl.).

Námítka nedostatku skutkových zjištění neobstojí, neboť vzhledem k tomu že uplatněný nárok neměl oporu ve hmotném právu, bylo by v rozporu s principem procesní ekonomie (§ 6 OSŘ) provádět dokazování ke tvrzením, o která nárok žalobkyně opřela. ■

Vrchní soud v Praze: Uveřejnění oznámení o svolání valné hromady akciové společnosti s akciemi na majitele a jeho přípustná elektronická forma

§ 184 odst. 4 ObchZ

Deník ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ nemusí být nutně deníkem tištěným jen na papíře, ale rovněž i deníkem majícím jen elektronickou podobu, zejména podobu webových stránek v síti internet.

Deník mající toliko elektronickou podobu webových stránek na síti internet lze považovat za celostátně distribuovaný deník.

Oznámení o konání valné hromady akciové společnosti s akciemi na majitele publikované na stránkách elektronického deníku www.valnehromady.cz představuje uveřejnění oznámení v celostátně distribuovaném deníku, a tudíž vhodný způsob uveřejnění ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2008, sp. zn. 7 Cmo 503/2007

Z odůvodnění: Návrhem soudu došlým dne 28. 11. 2007 se navrhovatel Z. J. coby jediný člen představenstva akciové společnosti založené jediným akcionářem domáhal zápisu této společnosti do obchodního rejstříku. Kromě jiného navrhovatel soudu doložil notářský zápis ze dne 15. 11. 2007 o založení akciové společnosti R, a. s., jenž byl změněn notářským zápisem ze dne 26. 11. 2007.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 12. 2007 návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku zamítl. Zamítnutí návrhu odůvodnil tím, že podle čl. 33 stanov založené společnosti je způsobem oznámení o konání valné hromady uveřejnění oznámení v Obchodním věstníku, v internetovém celostátně distribuovaném deníku www.valnehromady.cz, dle registrace MK ČR E 11035, a v sídle společnosti na úřední desce. Podle soudu prvního stupně stanovy společnosti „nesplňují způsob svolávání valné hromady dle § 184 odst. 4 ObchZ“, když deníkem je třeba rozumět periodickou publikaci, jež vychází alespoň každý pracovní den a je určena k šíření po celém území České republiky. Za celostátně distribuovaný deník však nelze považovat tzv. internetové noviny, tedy deník šířený pouze po internetu. Ne každý akcionář má totiž v současné době přístup k internetu. Nelze však vyloučit použití internetu jako dalšího (třetího) způsobu svolání valné hromady.

Proti usnesení soudu prvního stupně podal navrhovatel v zákonné lhůtě odvolání s tím, že došlo k chybnému právnímu i věcnému posouzení věci. Odvolatel poukázal na znění čl. 33 odst. 1 stanov společnosti, jakož i na § 184 odst. 4 ObchZ. Zákon neříká, že se musí nutně jednat o tištěný deník. Pokud je splněna podmínka celostátní distribuce deníku, pak se jedná o vhodný způsob ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ. Podmínky celostátní distribuce periodický tisk s názvem VALNÉ HROMADY (VALNEHROMADY.CZ, www.valnehromady.cz) splňuje, jak vyplývá z potvrzení o evidenci periodického tisku vydaného Ministerstvem kultury společnosti LAAR, a. s., se sídlem Tábor, Vančurova 2904, dne 4. 1. 2001, č. MK ČR E 11035, které v příloze k odvolání odvolatel doložil. Pokud některý z akcionářů nemá přístup k síti internet, pak dalšími zdroji informací o valné hromadě jsou Obchodní věstník a úřední deska v sídle společnosti. Odvolatel poukázal také na to, že v době vzniku má mít společnost jediného akcionáře a pro případ zvýšení počtu akcionářů může dojít ke změně stanov společnosti. Odvolatel navrhl zrušit usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

Podle čl. 33 odst. 1 stanov společnosti navržené k zápisu do obchodního rejstříku, doložených soudu navrhovatelem, „skutečnosti stanovené právními předpisy, těmito stanovami a rozhodnutím valné hromady, zveřejňuje společnost v Obchodním věstníku, v internetovém celostátně distribuovaném deníku www.valnehromady.cz, dle registrace MK ČR E 11035, a v sídle společnosti na úřední desce“. Podle čl. 5 odst. 2 stanov společnosti jsou veškeré akcie společnosti v listinné podobě a znějí na majitele. Podle § 184 odst. 4 ObchZ u společnosti s akciemi na majitele uveřejňuje představenstvo oznámení o konání valné hromady v Obchodním věst-

níku a jiným vhodným způsobem určeným stanovami, nejméně však v jednom celostátně distribuovaném deníku určeném ve stanovách. Ze zákona tedy plyne, že vždy musí být oznámení o konání valné hromady uveřejněno v Obchodním věstníku, s čímž jsou stanovy předmětné společnosti v souladu. Uveřejnění v Obchodním věstníku coby obligatorní způsob oznámení znamená, že oznámení o konání valné hromady je každému akcionáři přístupné v tištěné podobě (vedle toho rovněž v podobě elektronické, neboť Obchodní věstník lze prohlížet také prostřednictvím sítě internet). První ze zákonem stanovených způsobů uveřejnění oznámení o konání valné hromady je tak v daném případě naplněn.

Dále zákon jako vhodný způsob uveřejnění oznámení určuje publikaci oznámení v celostátně distribuovaném deníku určeném ve stanovách. Vhodný způsob uveřejnění oznámení je tedy především dalším způsobem prezentace oznámení, jsoucím do určité míry v dispozici akcionáře, resp. rozhodnutí akcionáře či valné hromady o přijetí, resp. změně stanov. Tuto míru dispozice zákon omezuje povinností použít k publikaci celostátně distribuovaný deník. Otázkou je tedy výklad pojmu „celostátně distribuovaný deník“, v daném případě, zda lze internetové stránky www.valnehromady.cz považovat za takový deník.

Nejprve je nutné zodpovědět otázku, zda musí být celostátně distribuovaný deník nutně médiem tištěným na papíře. Podle odvolacího soudu ze zákona nic takového nevyplývá. Je pravdou, že v rámci určité konzervativní představy si lze deník představit jako tiskovinu nazývanou „novinami“, tedy fyzicky, na papíře vytištěné periodikum (povětšinou vydávané v novém vydání každý všední den). Vzhledem k rozvoji informačních technologií se ovšem jen s takovým pojetím deníku nelze v současnosti spokojit, protože nepostihuje fakticitu současného světa, resp. současnou podobu periodik v ČR. To je ostatně zřejmé už i jen ze skutečnosti, že Ministerstvo kultury udělilo registraci výše uvedenému deníku, jenž je deníkem vydávaným v elektronické podobě. Jeho podoba je dána právě tzv. webovými stránkami, tedy elektronickým informačním médiem, které je dostupné na síti internet. Toto médium je dnes naprosto rovnocenným s médii tištěnými. Z hlediska rychlosti zadávání i získávání informací a jejich aktuálnosti, jakož i jeho dostupnosti, tištěná média předčí (např. za den 27. 2. 2008 bylo registrováno v ČR 6 milionů připojení na internet). O uvedeném ostatně svědčí i to, že státní správa, jakož i justice toto médium běžně používají pro plnění svých zákonných funkcí (viz obchodní rejstřík přístupný v síti internet na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti v elektronické podobě). Insolvenční rejstřík je veden prakticky jen v elektronické podobě, když je představován „informačním systémem veřejné správy“ (§ 419 odst. 1 InsZ). Některé úkony insolvenčního soudu jsou tak v současnosti činěny v elektronické podobě, např. vyhlášku o oznámení zahájení insolvenčního řízení vydává insolvenční soud v elektronické formě (§ 2 odst. 2 vyhlášky č. 311/2007 Sb.), vedle toho pak již jen vyvěšovány na úřední desce soudu (§ 424 odst. 1 InsZ). Podle § 13a odst. 1 ObchZ ve znění od 1. 3. 2008 je nutné, aby každý podnikatel na všech objednávkách, obchodních dopisech, fakturách, smlouvách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu (internetové stránky) uváděl údaj o své firmě, jménu nebo názvu, sídle nebo místu podnikání atd. Z uvedeného je zřejmé, že pro vztahy podnikatelů ke třetím osobám klade sám zákon na roveň informace obsažené na papíře coby jejich

nosiči s informacemi umístěnými na internetových stránkách, tedy v rámci elektronického média. Není důvodu, proč stejný přístup neumožnit ve vztahu společnosti a jejích akcionářů. Elektronické médium je z hlediska použitého nosiče informací (média) způsobilé plně reprezentovat obsah pojmu celostátně distribuovaný deník. Celostátně distribuovaný deník ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ tedy nemusí být z hlediska média přenášejícího informace nutně deníkem tištěným jen na papíře, ale rovněž i jen deníkem majícím elektronickou podobu, zejména podobu webových stránek v síti internet.

Jak plyne z výše citovaného potvrzení Ministerstva kultury, jsou „VALNÉ HROMADY (VALNEHROMADY.CZ, www.valnehromady.cz)“ periodickým tiskem, který je zapsán do evidence periodického tisku. Pokud jde o jeho periodicitu, i jen tím, že je přístupný 24 hodin denně v síti internet, jde o deník ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ, tedy o tisk, jehož obsah je měněn a jenž je každý den dostupný třetím osobám. Z hlediska § 184 odst. 4 ObchZ je frekvence změn textu řečeného periodika podstatná toliko z hlediska dodržení třicetidenní lhůty ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ, tedy aby bylo oznámení o konání valné hromady publikováno nejméně 30 dní před konáním valné hromady. Zásadní je možnost třetích osob, v daném případě akcionářů, se s denní periodicitou seznamovat s obsahem periodika, kterážto možnost je dána právě tím, že stránky jsou na síti internet k dispozici nepřetržitě, tedy 24 hodin denně, k nahlížení. Vedle uvedeného je ovšem předmětný deník skutečně vydáván, tedy aktualizován co do informací v něm obsažených, každý den. Dané periodikum lze tedy považovat za deník ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ.

Dalším podstatným bodem je celostátní distribuce deníku. Jak je obecně známo, síť internet je dostupná na celém území ČR, a to v závislosti na způsobu připojení se k této síti. Pevným připojením v závislosti na telefonních linkách či dalších kabelových rozvodech, ale i nikoli pevným připojením např. přes mobilní telefony či jiným bezdrátovým, tzv. Wi Fi připojením. Fakticky jsou tedy údaje na webových stránkách dostupných na síti internet distribuovány na celém území ČR prakticky nepřetržitě tak, že jsou přístupné na všech místech, na nichž je možné připojení k síti internet (kabelové či bezdrátové). To tedy představuje statistice telefonních přípojek, přípojek jiných kabelových sítí a prakticky 95 % území ČR pokrytého signálem mobilních operátorů, jakož i tisíce míst pokrytých jiným bezdrátovým připojením. Je tak zjevné, že dostupnost představující faktické vyjádření distribuce elektronického periodika www.valnehromady.cz vysoce překračuje dostupnost jakéhokoli tištěného periodika - deníku, tedy deníku, jenž by vedle tištěné podoby neměl i podobu elektronickou. Deník mající toliko elektronickou podobu webových stránek na síti internet lze považovat za celostátně distribuovaný deník, a to právě vzhledem k možnosti prakticky na celém území ČR do tohoto deníku na příslušné síti nahlížet. Pro dokreslení lze uvést, že tzv. penetrační obyvatel ČR internetem, tedy míra dostupnosti internetu, překročila v roce 2007 50 %, což znamená, že více než polovina obyvatel má trvalý přístup k internetu.

Z výše uvedeného tedy plyne, že oznámení o konání valné hromady akciové společnosti s akciemi na majitele publikované na stránkách elektronického deníku www.valnehromady.cz představuje uveřejnění oznámení v celostátně distribuovaném deníku, a tudíž vhodný způsob uveřejnění ve smyslu § 184 odst. 4 ObchZ. Stanovy výše uvedené akciové společnosti jsou

proto v souladu se zákonem. Účelem zákona je, aby se akcionáři o konání valné hromady mohli dozvědět z informačního zdroje obecně dostupného pro každého akcionáře, přičemž jde o informační zdroj dostupný bez vynaložení nepřiměřené námahy. Tomuto účelu je učiněno zadost, pakliže je oznámení o konání valné hromady uveřejněno v Obchodním věstníku a dále v elektronickém deníku (elektronickým způsobem v periodiku odpovídajícímu požadavkům na deník). Argument soubu prvního stupně o tom, že nikoli každý akcionář má přístup k internetu, je lichý, neboť jednak je oznámení publikováno v Obchodním věstníku, a tudíž v konkrétně určeném periodiku tištěném rovněž i na papíře, a akcionáři tedy postačí sledovat jednotlivá vydání Obchodního věstníku, jednak dostupnost internetu je, jak výše rozvedeno, v současnosti vyšší než tištěných periodik. Ostatně tištěný deník je nutné si koupit, tedy učinit placený úkon toliko na konkrétním místě, elektronický deník si lze přečíst v určitých případech zdarma, v určitých za úhradu, k čemuž je nutné rovněž učinit určitý úkon (připojení k síti internet či vyhledání místa připojeného k této síti). Podmínky získávání informací akcionáři jsou u tištěného periodika (deníku) i periodika (deníku) elektronického rovnocenné.

V dané věci navíc i výše uvedený internetový deník (www.valnehromady.cz) vychází, ve smyslu registrace MK ČR, ještě i dvakrát za rok v tištěné podobě. Z hlediska jeho dostupnosti je kromě běžného nahlížení na internetových stránkách dána možnost bezplatného zařazení zájemců (tedy i akcionářů) do příjemců avíz, což znamená, že jim jsou bezplatně zasílána avíza o oznámeních na příslušných stránkách uveřejněných. Možné je i použití tzv. RSS výstupu, tedy že zasílané informace mohou být zasílány i tímto způsobem. To vše znamená velmi komfortní informování akcionářů či dalších zájemců o všech skutečnostech a údajích oznamovaných formou uveřejnění, a potažmo tak naplnění účelu zákona ohledně uveřejňování informací v celostátně distribuovaném, elektronickém deníku.

Ze všech výše uvedených důvodů, když soud prvního stupně se ve svém odůvodnění nezabýval ostatními doloženými listinami, pročez je jeho rozhodnutí v části nepřezkoumatelné, odvolací soud podle § 219a odst. 1 písm. b) OSŘ zrušil usnesení soudu prvního stupně a podle § 221 odst. 1 písm. a) OSŘ mu věc vrátil k dalšímu řízení. ■

SOUDY CIZÍCH STÁTŮ

SRN: Zemský soud Frankfurt nad Mohanem: Nenastoupení letu nepředstavuje odstoupení od cestovní smlouvy

§ 651c odst. 1, § 651f odst. 1 BGB (německý občanský zákoník)

1. Skutečnost, že zákazník, který si rezervoval týdenní letecký zájezd do Egypta, nenastoupí let, nepředstavuje pro cestovní kancelář bez dalších okolností svědčících o tom, že zákazník na smlouvě netrvá, konkludentní projev vůle k odstoupení od cestovní smlouvy.

Lepšímu řešení neodoláte,
když nastal jeho čas

